Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100588

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-02-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Білик Ярослав Олегович

2. BILYK YAROSLAV OLEHOVYCH

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Історія та археологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-01-2022

Спеціальність за освітою: історія

Місце роботи здобувача: Херсонський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493020

Місцезнаходження: вул. Стрітенська, буд. 23, м. Херсон, Херсонська обл., 73006, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 32.051.022

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Одеська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 43861328

Місцезнаходження: пр. Шевченка, буд. 1, м. Одеса, Одеська обл., 65044, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 03.19.21, 03.81.03

Тема дисертації:

1. Народний Рух України: ідейно-концептуальна та соціально-кадрова база багатопартійності

2. Narodnyi Rukh of Ukraine: ideological-conceptual and social-personnel base of multiparty system

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі здійснено теоретичне обґрунтування ідейно-концептуальної і соціально-кадрової бази Народного Руху України як основи багатопартійності у 1989– 1992 роках. Актуалізація уваги до теми увиразнюється на тлі політичних процесів сьогодення, уваги до ролі особистості в історії, висвітлення державотворчої діяльності української інтелігенції, значення гуманітаристики у подоланні соціальних і політичних проблем, в обґрунтуванні концепції національно ідеї. Дисертант звернувся до фундаментальних розвідок, присвячених моделі розвитку українського суспільства, українській культурі, ментальності. Наукові праці Ади й Ігоря Бичків, Ігоря Захари, Сергія Кримського, Мирослава Поповича, Віталія Табачковського склали теоретичну основу дослідження. Магістральним методом дисертації щодо досягнення поставленої мети обрано історичний. Під час роботи використано такі наукові методи: компаративістський, системний, біографічний, феноменологічний, дескриптивний, завдяки яким вдалося розв'язати поставлені завдання. Порівняльно-історичний метод дозволив політичні події в Україні розкрити у контексті державотворчих процесів, що відбувалися у Прибалтиці, водночас визначити роль України у падінні імперії. У дослідженні

залучено джерела, а саме: архівні матеріали, періодичні видання, відеоматеріали, інтерв'ю учасників подій, мемуарну спадщину. Проаналізовано програмні документи НРУ, УРП, ДемПУ, де виявлено пріоритет національної ідеї, розробленої і сформованої українською інтелігенцією. Рухівці, серед яких було багато науковців, письменників, журналістів залишили широкий масив літератури, завдяки чому джерельна база є достатньо широкою. Юрій Бадзьо, Володимир Василенко, Віталій Дончик, Іван Драч, Михайло Горинь, Левко Лук'яненко, Дмитро Павличко, Сергій Плачинда, Мирослав Попович, Леонтій Сандуляк, Веніамін Сікора, Лесь Танюк, В'ячеслав Чорновіл, Володимир Яворівський, як носії національних устремлінь, залишили не лише теоретичну спадщину, зокрема, написання провідних документів України, а й неоціненний досвід боротьби з комуністичною ідеологією, відстоювання демократичних і правових цінностей. Їх науковий, публіцистичний доробок дає глибоке розуміння процесу державотворення, формування національної ідеї. Праці провідних діячів НРУ є фундаментальними для вивчення демократичних перетворень в Україні. Враховуючи те, що масив створеної ними літератури великий і водночас різножанровий, від біографічної до історико-біографічної, підтримуваної документальними свідченнями, а також наукової, дає підстави розглядати їх праці як в історіографічному, так і в джерелознавчому аспекті. На підставі аналізу праць науковців з окресленої теми показано, що, незважаючи на 30-річну історію НРУ, досі залишаються нерозкритими певні її питання. У роботі розглянуто діяльність незалежних громадських організацій в Україні кінця 80-х рр. XX ст. для розуміння передумови створення Народного Руху України за перебудову. З'ясовано ініціативу письменників та науковців Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка у заснуванні вищезазначеної організації. Показано провідну роль у демократизації суспільства Спілки письменників, що стала оборонцем мови і культури. Ще в червні 1986 р. на з'їзді Спілки письменників Україні відкрито почали говорити про русифікацію й асиміляцію, утиски української мови, голодомор, Чорнобильську катастрофу. Проаналізовано проєкт програми Народного Руху України за перебудову, розкрито базові принципи та виявлено його значення. Найпотужнішими партіями, що створилися 1990 року, стали УРП і ДемПУ. Проаналізовано програмні документи УРП і ДемПУ, доповіді на Установчому з'їзді щодо з'ясування ідеології та реформаторської стратегії. Утворення однієї партії на основі НРУ Левко Лук'яненко виключав через широку його ідейну основу, Володимир Яворівський – через відсутність «динамічності», партію з мільйонами членів порівнював з армією, яка повинна підкорятися наказам згори. В'ячеслав Чорновіл розглядав це питання з позиції демократії, виступаючи за плюралізм, оскільки, на його думку, панування однієї партії є загрозою для демократії. В'ячеслав Чорновіл вважав, що НРУ має залишитися організацію, тільки 1992 р. НРУ стає партією. Отже, утворення на основі НРУ партій демократичного спрямування можна вважати об'єктивним і закономірним процесом. Показано діяльність НРУ як об'єднавчого ядра демократичних сил з метою їх консолідації у проведенні реформ, у побудові суверенної демократичної правової держави. Зокрема, аналізується утворення республіканського політичного блоку «Демократична Україна», а також Комітету «Референдум – суверенна Україна» та ін. Доводиться, що НРУ, посідаючи роль лідера патріотичного і політичного руху, був найбільш ініціативним рупором національної ідеї серед всіх демократичних сил, уособленням єдності патріотів країни заради здобуття незалежності України.

2. The dissertation presents the theoretical justification of the ideological- conceptual and social-personnel base of Narodnyi Rukh of Ukraine as the basis of multiparty system in 1989– 1992. The actualisation of attention to the topic is drawn on the background of today's political processes, diligence to the role of the individual in the history, elucidation of state-building activities of the Ukrainian intelligentsia, the importance of the humanities in overcoming social and political problems, in justification of concepts of the national idea. The dissertation respondent adverted to the fundamental research on the model of development of Ukrainian society, Ukrainian culture, and mentality. The scientific works of Ada and Ihor Bychko, Ihor Zakhara, Serhii Krymskyi, Myroslav Popovych, Vitalii Tabachkovskyi formed the theoretical basis of the study. The main method of the dissertation to achieve this goal that was chosen is historical. The following scientific methods were used within the work: comparative, systemic, biographical, phenomenological, descriptive, that made it possible to solve the set tasks. The comparative -historical method allowed to reveal the political events in Ukraine within the context of the state-building processes that took its place in The Baltics, at the same time to determine the role of Ukraine in the

fall of the empire. The study includes sources, namely: archival materials, periodicals, videos, interviews with participants, memoir heritage. The program documents of NRU, URP, DPU were analysed, where the priority of the national idea, developed and formed by the Ukrainian intelligentsia, has been revealed. Rukhivtsy, among whom there were many scientists, writers, journalists, left a wide array of literature, so the source base is quite wide. Yurii Badzo, Volodymyr Vasylenko, Vitalii Donchyk, Ivan Drach, Mykhailo Horyn, Levko Lukianenko, Dmytro Pavlychko, Serhii Plachynda, Myroslav Popovych, Leontii Sanduliak, Veniamin Sikora, Les Taniuk, Viacheslav Chornovil, Volodymyr Yavornivskyi as bearers of national aspirations, left not only a theoretical legacy, in particular, the writings of leading documents of Ukraine, but also invaluable experience in combating against the communist ideology, upholding democratic and legal values. Their scientific and journalistic achievements give a deep understanding of the process of state formation, the formation of the national idea. The works of leading figures of the NRU are fundamental for the study of democratic transformations in Ukraine. The dissertation investigation takes into account the fact that the array of literature created by those leading figures is large and at the same time diverse, from biographical to historical-biographical, maintaining documentary evidence, as well as scientific, that gives grounds to consider their work in historical, graphical and source aspects. Based on the analysis of the works of scientists on this topic, it is shown that, despite the 30-year history of the NRU, some of its issues still remain unsolved. The dissertation gives the description of the activity of independent public organisations in Ukraine in the end of the 80s of the XX century to understand the preconditions for the creation of Narodnyi Rukh of Ukraine for restructuring. The dissertation reveals the initiative of writers and scientists of the Institute of Literature named after Taras Shevchenko in founding of organisation mentioned above. The leading role in the democratisation of the society of the Writers' Union, which became a defender of language and culture, has been shown. Back to June 1986, at the congress of the Writers' Union of Ukraine, they began to speak openly L. Lukianenko, S. Khmara, on the one hand, D. Pavlychko, I. Drach, on the other hand, saw the further fate of the Rukh in the creation of the party. And these ideas were implemented in 1990. This is how the Ukrainian Republican Party and the Democratic Party of Ukraine appeared. In May 1990, the Social Democratic Party of Ukraine was formed, where the main ideologue and one of the founders was the leader Viktor Vovk. Serhii Plachynda became the founder and leader of the Ukrainian Peasant Democratic Party, which was formed in June 1990. The activity of the NRU as a unifying nucleus of democratic forces in order to consolidate them in carrying out reforms, in building a sovereign democratic state governed by the rule of law has been shown in the dissertation. In particular, the formation of the republican political bloc “Democratic Ukraine”, as well as the Committee “Referendum – Sovereign Ukraine” and others have been analysed. It turns out that the NRU, playing the role of leader of the patriotic and political movement, was the most proactive speaker of the national idea among all democratic forces, the embodiment of the unity of the country's patriots for the independence of Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончарук Григорій Іванович

2. Goncharuk Grygoriy Ivanovych

Кваліфікація: д.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Деревінський Василь Федорович

2. Derevinskyi Vasyl Fedorovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Даниленко Володимир Михайлович

2. Danylenko Volodymyr Mykhajlovych

Кваліфікація: д. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярош Ярослав Богданович
2. Yarosh Yaroslav Bohdanovych

Кваліфікація: д. політ. н., 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кучерепа Микола Михайлович
2. Kucherepa Mykola Myhailovych

Кваліфікація: к.і.н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Баран Володимир Кіндратович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Баран Володимир Кіндратович
Відповідальний за підготовку облікових документів	
Реєстратор	
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Т.А.